

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

II. Staupicius Luthero concionandi dat negocium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

gloriose scriberet: *Theologia nostra & S. Augustinus prospere procedunt & regnant in nostra Vniuersitate Deo operante, Aristoteles (nempe Philosophia) descendit paulatim, inclinatus ad ruinam prope futuram sempiternam. Mire fastidiuntur Lectiones sententiarum (nempe Theologia Scholastica) &c.* (a) maxime vero tunc Diaboli versutia ingenio huius hominis abuti cœpit, quum infelix illa inter Dominicanos & Augustinianos de Indulgentiarum prædicatione contentio exarasset. Quam ille fouere cupiens, iuuenem hunc monachum rebus suis valde commodum fore videbat, utpote audacia & confidentia plenum, sophisticam præterea, non indoctum & volubilis sermonis, & ex hoc ipso superbum & ambitiosum: & qui quum fræno opus haberet, gloriæ calcaribus quum à se ipso tum ab alijs (b) iucitaretur. Et hæc quidem ambitio præcipuus fuit vnus quo diabolus eum in rete suam pertraxit: ut qui magnifice se circumspiceret, ac nihil non sibi tribuendum existimaret, videns vnum se esse tam multis ad hanc quæstionem agendam electum. Singulare hoc diaboli est artificium, & quasi duplicatus ictus quo ille ad extremum fere contra eos vitur qui reliquos eius ictus fortiter exceperunt. *Superbia*, teste Augustino, (c) *communis omnium hæreticorum mater est*. Et alius ait, in *Hæreseos regno Ambitionem & superbiam primas tenere sedes*. Quatuordecim annis Lutherus in Monasterio vixit, ad rebellandum semper pronus, inconstans, & quotiescumque turba aliqua aut dissidium inter Fratres existisset, dux magis partium quam assidua. Hoc scilicet hominum genus diabolus quærit. Placidis & quietis amantibus ingenijs non vitur, sed feris, impetuosus & vana gloria ac superbia inflatis. Talis Lutherus fuit: instrumentum scilicet diaboli rebus promouendis aptissimum, ut ex tristis huius historiæ serie patebit.

QUOMODO LUTHERVS PV-
blicè è suggestu docere cœperit:
& quam ob causam.

CAPIT VILL

ARGVMENTVM.

- I. *Controuersia siue contentio inter Augustinianos & Dominicanos de Indulgentijs orta.*
- II. *Staupitius Lutheo concionandi dat negotium.*
- III. *Lutherus in oppugnandis Indulgentijs mirifice de-
iudat.*

IV. *Ad Episcopos de suo concionandi instituto & materia scribit.*

V. *Indulgentiarum insignes abusus, à Fr. quodam Thoma enarrantur ac deplorantur.*

VI. *Iusta Dei aduersus eiusmodi abusus iudicia.*

I. **Q**UEMADMODVM Martis olim sacerdotes inter duos exercitus consistentes, faces accensas coniciebant, ut eo signo dato imperus fieret, ac hostili acie concurreretur; sic diabolus vbi duas velut Augustinianorum & Dominicanorum legiones in mutuum perniciem armatas & in procinctu stantes vidit, oleum igni modis omnibus suffundere allaborauit, ac præcipue partium duces, quorum plerisque de sua magis quam Dei gloria, ac de olla potius quam animorum salute, certamen erat, inuidia, odio, auaritia & ambitione accendit. In quo certamine boni quidem sancto diuinæ gloriæ zelo impellebantur, veruntamen cæcum malorum imperum sistere aut cohibere non poterunt. Sic ergo duo hi Monachorum ordines velut collato pede & infestis signis congregi cœperunt, Lutheo vnus, Tecelio alterius partis duce & ante signano. Agnoscamus hic iustum Dei iudicium, qui domum suam purgaturus, dissidium hoc inter duos ordines existere permisit; nec strictum semel terribilis iræ suæ gladium prius recondidit, aut plagas sanauit, quam iustitiæ suæ satisfactum, & castigationis tempus sit elapsum. Sed ad rem ipsam accedamus.

II. Staupitius Generalis Augustinianorum Vicarius, ingenium & mores Lutheri optime perspectos habens, eum adauit, ut contra Indulgentias prædicaret, eorumque quibus illas publicandi munus demandatum erat, vitia & abusus populo ostenderet. Et hoc quidem munus lubenter ille suscepit, tum ut iniuriam Ordinis sui fratribus, ut putabant, illatam, vindicaret; tum ut gloriam & lucrum ex Indulgentijs speratum Dominicanis è faucibus eriperet. Sic illi per inuidiam & auaritiam in suggestum producto, propria Ambitio arma contra comunem Dominicanis cum Ecclesia causam, ipsamque Ecclesiam subministravit. Excitata huius turbæ Staupitium non semel pœnituit. Sed fero quidageret? lacta erat alea: telum ex arcu excussum reuocare non licebat. Idem ei accidit quod
a *Selneo pag. 5 Epist. Lutheri.* b *Staupitius Vic. Generalis Augustin per Germaniam & alij seq. cap. nominandi hi fuerunt.* c *Lib. de offi. past. cap. 8.*

quod Erasmus: qui quum liberius aliquanto de monachis, quos male ipse tractarat, & à quibus male ipse parumque honorifice tractatus fuerat, scripsisset, sæpe postea dixit & scripsit, si quæ sequuta sunt tempora nouisset, & Lutheri furorem præuidisset, numquam se facturum fuisse, ut eiusmodi filiorum parens, aut eiusmodi discipulorum doctor fuisse videretur; ut ex eius ad Albertum Carporum Principem epistola apparet. Verum sapientis non est dicere, *Non putaram*. Multorum est opinio, ab Erasmo primum portam hanc apertam, quam Lutherus demum totam effregit. De vtroque certe Germani illud in ore habeat: *Erasmus, aiunt innuit; Lutherus irruit. Erasmus parit oua; Lutherus excludit pullos. Erasmus dubitat; Lutherus assuevit*. Sic tum quoque scholastici homines de vtroque Græcum illud vsurpabant *Ἐράσμος λουθηρίζησιν, ἢ λουθηροσ ερασμιζέσιν*, Aut Erasmus Lutherizat, aut Lutherus Erasmitizat. Ego certe hunc grauem Lutheranae sectæ aduersarium fuisse persuasum habeo, ut sequentia ostendent; quamuis Ecclesiæ hostes quidquid possunt è scriptis eius colligant & corradant, quod ostendant Lutheranaum eum fuisse; interim multa prætereunt, è quibus contrarium euinci possit inter quæ excellit illud in versione Noui Testamenti Act. XIII. *illis autem Sacrificantibus & ieiunantibus &c.* Vnde Missa Sacrificium euidenter aduersum Lutheranos euincitur. Ipse certe Erasmus ad Pontificem & Theologicam Facultatem Parisiensem humiliter scripsit; & libros suos censuræ subiecit. Quidquid hac de re sit, sic sentio, scripta Erasmi sano iudicio lecta & accepta (prout in Indice Expurgatorio librorum proponuntur) pietatem & timorem Dei legentium animis imprimere.

III. Accepto igitur à Vicario sui Ordinis mandato, Lutherus ambitione tumidus quod tantum munus iam dudum expertum sibi demandatum esset, suggestum ascendit, nunc huc nunc illuc discurrens, abusus Indulgentiarum, Prædicatorum fraudes & expilationes quam odiosissime perstringere & exagitare nusquam cessans, inter alia dicens, *pueram hanc esse fraudem, ab Ecclesia adinuentam ad homines prouocandos ad pietatem & deuotionem. Et licet malum non sit, decipiendum ita se præbere, ad maiorem deuotionem, non tamen nimiam his rebus ad eam deceptionem piam adhibendam credulitatem aut fiduciam ad mouendam esse &c.* Ridicula etiam, ut erat ingenio festiuo & mordaci, nonnunquam intermiscibat, ita tamen ut non raro verba aliqua ipsi

exceiderent, quibus non solum S. Romanæ Sedis dignitas violabatur, verum etiam capitis Ecclesiæ potestas in dubium vocabatur. His suis ille de clamationibus tantum effecit, ut complures Indulgentiarum præcones pro argento iniurias & conuicia domum retulerint. Accessit, quod non multo post de Selimij morte allatum nuntium omnem fere prioris deuotionis calorem restinxit. Exstincto enim tanto tyranno, cuius vastis cupiditatibus ne totus quidem Mundus sufficere videbatur, quemque perpetua quædam felicitas ad sepulcrum vsque comitata fuerat plerique, Germani præsertim, omni se metu liberatos credebant.

IV. Lutherus sermone & voce Indulgentiarum abusus perstringere non contentus, scripta insuper ad Albertum Archiepiscopum Moguntinum & Hieronymum Brandenburgensem epistola, acerrime in eorum præcones inuectus est, inter alia exprobrans, quod ad populum profiteri non erubescerent, eodem momento, quo argenti in peluim coniecti sonus audiretur, animas è purgatorio euolare; atque Indulgentiæ saluum esse conductum, quo anima ad cælum ceruicibus ac tutè perducerentur. Hunc se ab usum silentio præterire non potuisse, quum nemo de salute sua, neque etiam per gratiam Dei nobis infusam certus esse possit; quum iustus etiam, ut D. Petrus testatur, vix saluetur. Sed ab hac doctrina non multo post Lutherus deflexit. Neque epistolam eius vterque valde morabatur, utpote hominis obscuri, & qui scribendi hanc provinciam si vero zelo duceretur, ei cui ea ex Ordinis Ecclesiastici regula & præscripto incumbebat, relinquere debuisset. Neque hic eius stetit audacia: sed epistolæ insuper propositiones quasdam adiunxit, è quibus omnis illa disputatio postea nata est. Quin & maiora audens Theses suas publice affixit, & in scholis disputandas proposuit, *Indulgentiarum præcones passim auaritia & sceleris quæstus, vniuersum vero Ecclesiasticum Ordinem negligentia, desidia & ignorantia insimulans*. Ex aduerso Tezelus non minus impiger ad se munusque suum defendendum, quam Lutherus audax fuerat ad erimandum, suas & ipse Theses publicauit, quibus *Luthero respondet, Hæreticum eum appellans*. Lutherum Saxonix Ducis Electoris; Tezelium Pontificij Legati sustentabat auctoritas, qui quod id muneris Tezelio demandasset, desertum eum pati, aut Lutheri insolentiam ferre salua auctoritate, non poterat. Præter communem utilitatem, etiam de priuato honore argebatur. Fatemur libere